

Løper'n

nr. 1 2025

Sjakk-kamerater i nærmere 70 år

Oddvar Eriksen (87) og

Bjørn Andersen (85).

Tidsskrift for Sarpsborg Sjakklubb

stiftet 23. januar 1920

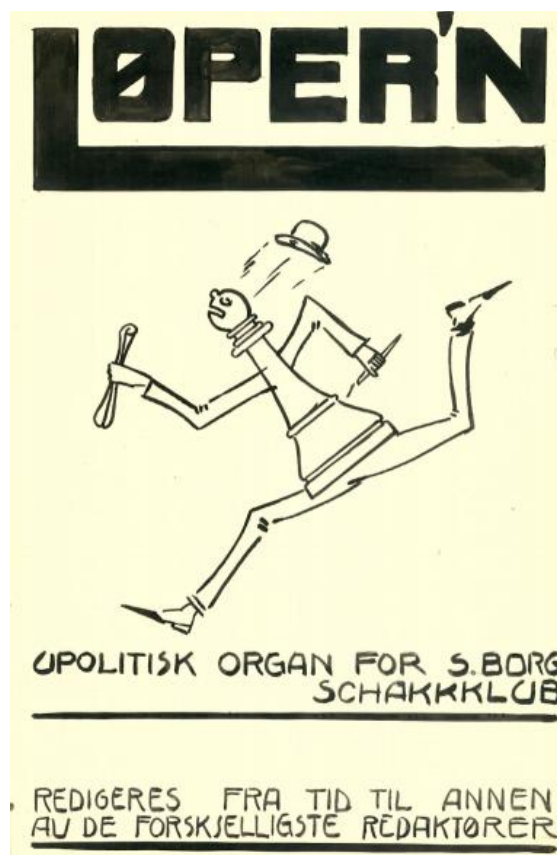
I sitt hundrede år og etter ca 26 år i dvale kommer det et nytt nummer Løper'n tidsskrift for Sarpsborg Sjakkklubb. Mye har forandret seg siden det første nummer i 1926 eller var det i 1925 ?, ble skrevet ned og lest opp for medlemmene. I disse dager publiseres det meste rett på nettet. Mye informasjon og bilder fra dagliglivet i klubben er å finne på klubbens Facebook sider. En hjemmeside sarpsborgsjakkklubb.com oppdateres også med ujevne mellomrom av sjakkglade medlemmer. Bildet til venstre er fra 1920-30 tallet viser at frekvensen på oppdateringer heller ikke var regelmessig for 100 år siden. Et intervju med Bjørn Andersen og Oddvar Eriksen resulterte i en ny skriftlig utgave av Løper'n.

Redigert av Ole Kr. Førreisdahl.

Leder Sarpsborg Sjakkklubb

ole.k.forreisdahl@gmail.com

Telefon 974 973 78

Løper'n Tidsskrift for Sarpsborg Sjakklubb

Sarpsborg Sjakklubbs klubbavis Løper'n kom ut for første gang i 1926. I perioden fra 1926 til 1941 kom Løper'n ut med ujevne mellomrom, i perioder så ofte som hver 14 dag. Etter 20 års hvile så Løper'n igjen dagens lys i 1961. I 1961 og 1964 kom det ut drøyt 10 nummer før Løper'n igjen fikk en lang hvileperiode på 16 år. I 1978 kom det ut 8 nummer, denne gang skrevet og redigert av Bjørn Minge. Etter nye 15 års hvile dukket Løperen igjen opp med 3 nummer i 1993, skrevet og redigert av Fredrik Johnsen. I 1997 til 1999 kom det et 12 utgaver alle redigert av Ole Kr. Førreisdahl. Etter ytterligere 26 år kommer det nå et nytt nummer, igjen redigert av Ole Kr. Førreisdahl.

Oversikt over utgivelser av Løper'n i perioden 1926-2025

Det tas forbehold om at det kan eksistere ytterligere utgivelser.

1926: 1, [2] **1927:** [1], [2] **1929:** [1], [2] **1930:** [1],[2], [3], [4]
1931: [1], 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, [11], (nr. XY 17. desember)
1932: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 **1933:** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 **1935:** 1, 2
1936: 1 **1937:** [1] **1938:** [1] **1939:** [1]
1940: [1] **1941:** [1]
1961: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 **1962:** 1, (uten nr. forside tittel: «Vi setter vår lit til juniorene»)
1964: 1 **1978:** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 **1993:** 1, 2, 3
1997: 1, 2, 3, 4 **1998:** 1, 2, 3, 4 **1999:** 1, 2, 3, 4 **2025:** 1

Utgivelser som er gitt i klammer [] ble skrevet for hånd og lest opp for klubbens medlemmer.

Klubbens arkiv har ikke nr. 5 og 6 fra 1961, heller ikke nr. 7 fra 1978. Det er trolig utgitt flere nr. i tidsrommet 1961 til og med 1964. Klubbens arkiv har heller ikke nr. 1, 2, 3 fra 1993 i original.

På slutten av andre verdenskrig ble det arrangert korrespondanseturneringer i Sarpsborg, i den forbindelse ble det utgitt en turneringsavis med navn «Turneringsavisa» denne kom ut i minst 11 utgaver.

Turneringsavisa

1944: no. I 15/11-44, julen-44 **1945:** 20/1-45, 28/2-45, 20/3-45, 20/4-45, 20/5-45, 1/8-45, 20/8-45, 20/10-45, julen-45

Klubbens arkiv er kun i besittelse av forsiden av nummer I fra 15/11-44.

I perioden fra ca 2000 til 2014 hadde Arne-Roger Jensen en hjemmeside som ukentlig noen ganger daglig rapporterte om sjakkaktiviteter og sjakkresultater i Sarpsborg Sjakklubb og Fredriksstad Schackselskap. Mye av dette materialet har dessverre gått tapt.

Denne teksten er lett omarbeidet fra teksten som ble publisert i Løper'n 4. 1997.

SJAKKENS SUPERVETERANER SER TILBAKE

De har vært sjakk-kamerater i nærmere 70 år, Oddvar Eriksen (87) og Bjørn Andersen (85). Det er to av Sarpsborg-sjakkens virkelige veteraner vi møter til en prat over brettet hjemme hos Bjørn i Sarpsborg sentrum en vinterdag i 2025.

I den koselige blokkleiligheten bare noen få springerhopp unna klubbens nye lokaler i Pellygata 70, går praten livlig om sjakken og livet ellers.

Vi setter opp brett og brikker. Den blide verten, Bjørn, tusler over gulvet og henter kaffe og et fat med kaker. Det er ikke først og fremst spillingen vi er her for. Nå skal det prates. Og mimres.

Vi skruer tida tilbake til begynnelsen av 1950-årene.

Minner og erindringer om spillere de har kjent og møtt dukker frem.

Vi skruer tida tilbake til starten av 50-tallet sammen med sjakk-kameratene Bjørn Andersen (t.v.) og Oddvar Eriksen.

Røyk så tjukk som tåke

- Jeg er så sliten hele tida, sier Oddvar. Helsen og alderen krever sitt; Oddvar fyller 88 år i august dette året.

Han er fortsatt aktiv deltager og en litt uforutsigbar konkurrent i klubbsjakken nede i Pellygata på fredagskveldene. Det er fint å møte ham i klubben og tenke at han - med noen avbrudd - har vært en del av det organiserte sjakklivet i sin fødeby Sarpsborg siden han var tenåring.

Omtrent samtidig med Oddvar ble også to år yngre Bjørn Andersen sjakkspiller.

De startet begge to i Sarpsborg Sjakklubb på begynnelsen av 1950-tallet.

- Den gangen hadde klubben lokaler i annekset til Folkets Hus i St. Marie gate. Sjakklubben holdt

til i andre etasje. Vi var der noen år, minnes de to.

- Hvordan var det å komme inn i klubblokalene på den tiden?

- Der var det så mye røyk at du så nesten ingenting. Alle satt og røyket, så det var såvidt vi så sjakkbrikkene, ler Bjørn, mens Oddvar istemmer.

- Jeg røykte selv den gangen, minnes 87-åringen.

- Jeg røykte ikke, men jeg har aldri reagert på røyking, følger Bjørn opp.

Etter hvert flyttet klubben til en bygning nærmere Sarpsborg torg. Der holdt sanitetsforeningen til på den tiden, mener Oddvar å huske. Han kaller det sanitetshuset.

Så ble det hele 47 år i Sangerhuset i Storgata, før Sarpsborg Sjakklubb i 2024 flyttet opp til IOGT-lokalene i Pellygata.

Ung sjømann

Da han begynte i sjakklubben, var Oddvar allerede temmelig verdensvant for sin unge alder.

- Jeg dro jo på sjøen i unge år. Jeg har nesten vært rundt i hele verden, jeg. Var vel ikke mer enn 15 år da jeg først mønstret på. Det var en tankbåt. Så fikk jeg blindtarmbetennelse i august og havnet på sykehus i Port Said i Egypt, ved innseilingen til Suezkanalen. Jeg hadde feber i over 40. Jeg veide 70 kilo da jeg ble lagt inn på sykehuset der nede, og 45 kilo da jeg dro derfra. Da var jeg endelig ferdig med å spise grønne og røde og blå supper og få sprøyter i baken, forteller Oddvar. I dag, over 70 år senere, kan vi le av det. Men den unge sarpingen hadde virkelig fått kjenne på at sjølivet ikke var bare bare.

Siden ble det nye turer ut på de sju hav.

- Jeg har også seilt mellom Kanada og Japan. Jeg begynte som messegutt. Men den siste båten jeg var på, da var jeg tredjemaskinist. Jeg sluttet å seile da faren min ble dårlig. Det var litt opphold innimellom også, erindrer Oddvar.

Ekte sarping

Tonen over bordet er lett.

Bjørn skjenker i kaffe, og Oddvar kommenterer at verten skjelver mer på hånden enn ham selv.

- Ja, men jeg springer fortore enn deg, svarer Bjørn kjapt.

Oddvar Eriksen forteller at han vokste opp i Christies gate 11, ved det gamle mødreheimet nede ved Storgata. Han gikk på Sandesundsveien skole.

- Jeg ble gift i 1972, men fikk henne ikke med meg til Norge før i 1974. Da kjøpte jeg leilighet nede ved Gjersings vei.

Kona til Oddvar het Marianna Janina. Hun var fra Polen. De giftet seg der nede.

Oddvar understreker at han startet svært tidlig i arbeidslivet, faktisk før han dro til sjøs som 15-åring.

- Jeg begynte som visergutt på forbruksforeningen. Det var ikke sånn på den tida at du kunne gå og gjøre som du ville, som ungene gjør i dag. Du måtte gjøre noe. Siste tida før jeg dro på sjøen, hadde jeg 25 kroner måneden, erindrer han.

- Ja, enten måtte du gå på skolen, eller så var det å finne en jobb, istemmer Bjørn.

Da han kom hjem fra sjøen, begynte Oddvar etter hvert på Sarpsborg Papp - Pappen på folkemunne. Bedriften som senere byttet navn til Peterson.

- Jeg jobbet der til 1987, da jeg var 50 år. Da fikk jeg hjerteinfarkt og lå på sykehuset, forteller han. Det endte med operasjon på 1990-tallet.

- Jeg synes jeg har det bra, jeg, sier Oddvar i dag.

Han trives hjemme i tomannsboligen på Opstad, selv om han er alene nå.

- Jeg sitter og ser sport på tv, og jeg spiller litt sjakk for meg sjøl. Hva mer kan jeg gjøre? Jeg har tre måltider om dagen som jeg ordner med, sier han.

- Må du gjøre rent også, spør Bjørn.

- Nei! Det har jeg gitt bort, kontrer sjakk-kameraten.

Universitetet på Navestad

Bjørn Andersen er egentlig ikke ekte sarping, medgir han med et smil. I dag må han jo likevel kunne kalles sarping god som noen, men han vokste opp i tidligere Skjeberg kommune.

- Jeg er Bede-gutt, jeg, sier han med lattermild stolthet.

Og Bjørn slår fast at det ikke var småtterier til skolegang der ute.

- Jeg gikk på universitetet på Navestad, forteller han med en stor latter.

Universitetet, det var jo Navestad skole, det da.

Denne morsomheten krever en nærmere forklaring.

- En tidligere skolekamerat av meg bodde ute på Hauge. Når han kjørte forbi med ungene, sa han at nå må dere se ordentlig, for nå kjører vi forbi universitetet som pappa har gått på. Etter det har jeg også sagt at jeg har gått på universitetet på Navestad. På en fest sa jeg til Per Klavestad, han drev stor elektrikervirksomhet og butikk, at det jammen var noe spesielt med oss.

- For Per, vi har jo gått på Navestad universitet, sa jeg.

- Å, sier du det, da må jeg gjøre om CV-en min, svarte han.

Bjørn og Oddvar gliser godt av denne lille historien.

- Jeg bodde på Nordberg, som det heter. Jeg regner det som Bede, beretter Bjørn.

- Så flyttet jeg til Sarpebrakkene nede i byen, der Glomma Papp ligger nå. Hele familien min har jobbet på Hafslund, på kraftstasjonen altså. Besteforeldrene mine bodde oppe like ved hovedgården, de drev en kiosk der. Mora mi døde tidlig, da hun var 44 år. Da bodde vi oppe på Hafslund der.

Bjørn flyttet, og i 1968 giftet han seg med sin Ingebjørg. I 40 år bodde de på Opsund. Nå bor de i blokkleiligheten omtrent midt i byen. De har to sønner.

På kontoret sitt i leiligheten i Sarpsborg sentrum har Bjørn Andersen noen av sine premier fra et langt sjakkliv.

Et liv i malerfaget

Bjørn har vært i malerfaget gjennom et langt arbeidsliv.

- Jeg begynte som brakkegutt hos Selmer da jeg var 13 og et halvt år. Jeg var halvannet år som visergutt hos Bjerkenes. Så kom jeg i lære. Siden har jeg vært i malerfaget. Jeg tok etter hvert svennebrev, og mesterbrevet etterpå. Jeg jobbet til jeg var 70 år, og hadde i en del år eget firma, forteller 85-åringen.

Engasjementet for faget har han på ingen måte parkert på hylla.

- I 1996 startet jeg noe som heter malerfagets historielag. Det har jeg holdt på og puslet med siden, forteller han om det som kan kalles en stor hobby ved siden av sjakken. Bjørn har ikke vært så mye i sjakkklubben de siste årene, men i en periode etter årtusenskiftet var han fortsatt en aktiv og farlig spiller på klubbkveldene i Sangerhuset.

Og nå kommer vi inn på sjakkhistorien til de to superveteranene.

Førstereisgutter

For det er ingen tvil om at Sarpsborg Sjakklubb har betydd mye for dem som et sted å utøve en engasjerende, morsom og seriøs hobby, ved siden av det sosiale man samles om rundt sjakken. At Oddvar og Bjørn har vært gode og respekterte klubbspillere, er det heller ingen tvil om. Selv om de nå for tiden helst toner litt ned akkurat den biten.

Nå lar vi praten og erindringene om sjakklivet i Sarpsborg flyte fritt.

Bjørn forteller at han begynte å bli med i sjakkklubben etter at han var ferdig med skolen.

- Det var borte på annekset. Jeg tror ikke jeg var mer enn 14 år, kanskje 15.

I starten ble det skrinns poenghøst på unggutten, men han lærte fort. Det samme gjorde Oddvar, som kom med i klubben omtrent samtidig. Den røykfylte atmosfæren i de gamle klubblokalene på 50-tallet har de allerede fortalt om. Det gjorde såpass inntrykk på guttene at de husker det veldig godt den dag i dag.

Begge ble prylet ettertrykkelig på brettet den første tiden.

Men de kunne også overraske.

- På de første 12 partiene klarte jeg én uavgjort, og tapte 11. Og de andre forklarte hvordan jeg kunne ha spilt sånn og sånn og sånn og vunnet, erindrer Oddvar.

Er det ikke tapspartiene man lærer mest av, da?

- Jeg tapte alle partiene i min første turnering - unntatt det siste, forteller Bjørn.

I det partiet han ikke tapte, skjedde det noe så spesielt at det nesten ikke er til å tro. Bjørn gliser godt av det ennå.

- Jeg spilte mot Per Stavnum. Han vant alle partiene, men så tapte han med skolematten mot meg.

- Hvordan var det mulig?

- Jeg tror ikke han så på brettet en gang. For jeg hadde jo tapt alle partiene mine. Det var min første turnering.

- Ble han sur over å tape slik mot deg da?

- Nei, nei. Jeg kan ikke huske at han Per var sur noen gang. Det var en veldig kjekk gutt, erindrer Bjørn.

Som en engel

Inne på kontoret i leiligheten står noen av pokalene han har vunnet i sjakk.

- Det påstås at jeg har vunnet klubbmesterskapet i Sarpsborg tre ganger. Jeg nådde vel aldri 2000 i rating, men har vært oppe i 1900 og noe, sier Bjørn.

Klubbmester 1976 står det på én pokal. Så er det en hvor det står at han var bestemann på lag i 1978. Og så sent som i 2018 vant han klubbmesterskapet i hurtigsjakk for senior.

Oddvar er sikker på at han selv aldri har vært klubbmester i Sarpsborg Sjakklubb, men en gang kunne han ha spilt stikkamp om mesterskapet. Han mener det var etter at klubben flyttet ned til sanitetshuset i St. Marie gate 131. Og at motstanderen kan ha vært Nils Kristiansen. Etter konsultasjon med sjakkhistoriker og klubbleder Ole Kristian Førreisdahl, har vi kommet fram til at det var i 1971.

Bjørn viser frem en bokside med bilde av bygningen i St. Marie gate 131 hvor sjakkklubben holdt til en tid.

Oddvar kan fortsatt irritere seg over forspilte muligheter på sjakkbrettet.

- Jeg klarer bestandig å rote bort gode stillinger, sukker han.

Ratingen hans skal likevel på et tidspunkt ha vært over 2000.

- Jeg husker da vi skulle få ratingtall for første gang, det var vel rundt 1970. Da hadde jeg litt over 2000. Men etter den perioden var jeg jo på sjøen igjen, og etter at jeg giftet meg, gikk det dårligere med sjakken. Jeg vil spille for at det er moro. Før spilte jeg for å vinne, slår Oddvar fast med ettertrykk. En viss uberegnelighet som sjakkspiller har man alltid kunnet vente seg fra ham.

- Jeg kunne møte de dårligste i klubben og tape. Og så kunne jeg møte den beste og vinne. Jaja, nå er jeg ikke så nøye på det. Det er klart det er moro å slå til en gang i mellom. Jeg ser brettet, og så vet jeg hva jeg skal gjøre. Så gjør jeg noe annet isteden. Og taper offiser, sier 87-åringen litt oppgitt.

- Ja, det er jo moro med sjakken, istemmer Bjørn. Han står fortsatt listet med en Fide-rating i langsjakk på 1819, men er registrert som inaktiv. Oddvar har i sitt 88. år imponerende nok en aktiv rating på 1720.

Under en landsturnering i Oslo greide Oddvar en fin andreplass i klasse 2. Premien var en gammel, elektrisk lystestake, husker han.

- Det morsomme er at jeg møtte en fra Oslo, og så vant jeg. Så sa han: Du spiller som en engel. Har du hørt, sier Oddvar, som fnysrer litt av den episoden i dag, selv om utsagnet trolig var positivt ment fra motstanderen.

Bjørn gapskratter.

Om de spilte som engler eller ikke, så kunne de to gutta slå fra seg mot sterke motstandere. Et spesielt minne for Bjørn er da han var med og spilte simultan mot en ungarsk mester som var på besøk i Sarpsborg.

- Da var jeg ganske ung. Jeg kom i avisa, for jeg klarte remis mot ham. Det var stort.

Sjakk-kamerater

Storfint sjakkbesøk inspirerer alltid, men for de to sjakk-kameratene er det uansett livet i og rundt klubben og all sjakkmorroa med de andre kameratene som har vært drivkraften.

- Ja, hva var det med sjakken som fenget dere?

- Det har jeg ikke noe peiling på. Det var vel trivelig der, antagelig, svarer Bjørn ettertenksomt.

- Det må ha vært trivelig i klubben. Vi kom inn der som unggutter og holdt på hele tida. Akkurat på hvilke dager husker jeg ikke. Men jeg husker at Jan Forsberg bodde bare et kvartal unna mesteren der jeg gikk i lære. Så når jeg var ferdig på jobben for dagen, stakk jeg innom ham. Så satt vi og spilte sjakk, beretter 85-åringen.

For det var ikke bare ham og Oddvar.

Det var en hel gjeng med gode sjakk-kamerater. Noen eldre. Noen jevngamle med de to. Noen yngre. Sånn er det.

Også nå avdøde Jan Forsberg begynte i klubben omtrent på den tiden da Oddvar og Bjørn startet.

- Han har vi spilt mot hele tiden opp gjennom årene. Vi var også hjemme hos hverandre og spilte sjakk, minnes Bjørn.

Mange vil huske at de i godt voksen alder satt og banket lyn på bakrommet i Sangerhuset. Klokka gikk mens tida sto stille, kan man vel si.

Også Rolf Midtvåge var med fra starten.

- Vi var kompiser som spilte, slår de fast.

Nachspiel med sjakk

Og kompiser, de finner på mye rart.

Som ungdommer flest var de glade i en fest. Uten at det gikk ut over sjakken. Det var kanskje tvert om. Oddvar og Bjørn har ikke glemt nachspiel-sjakken fra ungdomstiden.

- Det jeg husker, Bjørn, var at vi to var ute på helgen og tok oss noen øl. Så fant vi ut at vi skulle spille sjakk isteden, og dro hjem til deg og spilte til langt ut på natta. Og brikkene gikk like mye utenfor brettet som innenfor.

Nå løsner gapskratten skikkelig. Bjørn var så absolutt med på (u)notene.

- Ja, vi fant ut at det var et dårlig parti hvis vi ikke ofret dama, ler han.

- Er det der den skarpe spillestilen kommer fra?

- Ja, derfra har offerspillet kommet, svarer Bjørn og ler hjertelig.

- Spilte dere lynsjakk med klokke da?

- Nei, men det gikk fort likevel.

Så dro de i klubben en gang i uka, og der var det både brett, brikker, klokker og mang en skarpskodd motstander.

Mester Bernt

- Hvem andre husker dere fra sjakken på den tida?

- Jeg husker jo Bernt Pettersen veldig godt. Han var mye hjemme hos meg, også. Bernt var jo en del eldre enn oss, og ti års aldersforskjell var mye den gangen, begynner Bjørn.

Mens Oddvar konstaterer at han var 36 år da han giftet seg, og at Bernt Pettersen den gang må ha vært bortimot 60 år.

- Jeg var jo hjemme hos ham og spilte også, sier Oddvar.

- Hvordan var de beste sjakkspillerne på denne tiden?

- Bernt var veldig god. Skikkelig god. Han var den beste i sjakkklubben på den tida, slår Bjørn fast.

- Ja, han var vel nesten den beste i Østfold, mener Oddvar.

I hvert fall en av de beste, er de enige om. Det har vært mange sterke spillere i Østfold-sjakken.

- Jeg ble veldig overrasket hvis jeg vant over Arne-Roger Jensen da han var på sitt beste. Og Bernt Pettersen hadde jeg vel ingen sjanse mot i turnering, innser Bjørn.

- Nei, han var i en klasse for seg sjøl, mener Oddvar.

Han kan fortsatt irritere seg over sitt eget spill og unødvendige tap:

- Det er rart å tenke over alle som har vært på topp i sjakken i Sarpsborg. Jeg har alltid tenkt at dem kan jeg slå. Men likevel havner jeg på den nederste delen av tabellen. Jeg bryr meg aldri om hvem jeg spiller mot, jeg spiller mitt spill. Men nå begynner jeg å gjøre motsatt av det jeg tenker, hva skal en gjøre med det da?

Mens Bjørn innrømmer at han skjønner det når han møter en virkelig god sjakkspiller:

- Da har jeg ikke en sjanse.

- Hvem er den beste spilleren du har møtt da?

- I klubben er det vel han Bernt. Jeg spilte mot Leif Øgaard en gang i en lagkamp. Da satte de opp meg på førstebord, for at de skulle få noen poeng lenger ned da. Han er nok den beste jeg har spilt mot. Jeg hadde jo ingen sjanse der, ler Bjørn.

Ellers ble han også kjent med storspilleren Svein Johannessen, som jobbet der Bjørn handlet varer som malermester. På lageret i Oslo var det en som lurte på om sarpingen ville slå Svein Johannessen i sjakk.

- Han tar jeg med bind for øya, sa jeg. Da lo de godt.

Naturligvis var det lettere sagt enn gjort.

- Svein var jo nordisk mester. Jeg hadde et par kaffepartier mot ham, det var bare fordi vi kjente hverandre gjennom jobben. Det var moro for meg å ta et par kaffepartier mot ham. Det var bare en sånn hyggelig, høflig greie, erindrer Bjørn.

At Bernt Pettersen har mange klubbmestertitler i Sarpsborg er godt dokumentert av sjakkhistorikerne. Men aller flest har Arne-Roger Jensen, som gikk bort i 2014.

Begge de to spillerne fra ulike generasjoner omtales med stor respekt i sjakkfylket Østfold, og av våre to sjakknestorer.

- Den gangen vi startet var det en del gode sjakkspillere. Arne Iversen var jo ikke så dårlig. Så var det Arne Karstensen, og han Nils da, som var vaktmester på Årum skole.

Her tror vi det er Nils Kristiansen det siktes til.

- John Magnussen var også en god spiller, husker de.

- Han spilte vel også i sjakkklubben på Hvidsten. Dit kunne vi ta ferje over fra Yven. Der mener jeg at jeg ble klubbmester en gang på 60-tallet, sier Oddvar mens minnene strømmer på.

Bjørn: - Var du med der også?

Oddvar: - Ja. Jeg syklet ned til Yven, og tok ferja over til Hvidsten. Så gikk John og jeg opp bakken og til hovedveien. Der lå den skolen hvor vi spilte.

De husker at en sentral mann i Sarpsborg-sjakken som Rolf Tangen var i Hvidsten sjakkklubb først. Søren Nilsen var et annet kjent sjakknavn derfra.

Da O'ene vant

- Bjørn Minge var også med tidlig. Og Odd Lande. Det var gode spillere. Minge ble jo også norgesmester i postsjakk. Han, Arnfinn Helgeland og Freddy Aamodt var også med på laget som ble norgesmestre i postsjakk, erindrer Bjørn.

- Så var det Odd Navestad, formannen. Han gikk vel mest rundt og tittet på partiene, husker Oddvar.

Men en gang spilte han selv på Sarpsborg-laget sammen med Odd Navestad og Odd Lande.

- Da vant vi, og da het det at O'ene vant, forteller Oddvar.

De minner om at sjakklivet blomstret i 30-årene og også etter krigen. Flere sjakkklubber grodde

frem i distriktet, og det var en del gode spillere.

- Det var jo sjakkklubb på Sundløkka også, sier Oddvar.

Oddvar Eriksen har mange gode minner fra Sarpsborg Sjakklubb.

Vennekretsen

- Så var det Arnfinn Helgeland. Det var en veldig fin kar. Han var bryter også, minnes Bjørn. Han ler godt når han forteller om noe kona til Helgeland sa en gang:

- Ho fortalte at "han Arnfinn og jeg, vi har det så koselig. Han Arnfinn spiller sjakk og jeg ser på." Vi holdt på å le oss i hjel. Arnfinn satt jo og analyserte postsjakkpartier. En gang var jeg hjemme hos dem for å hjelpe ham med postsjakken. Jeg skulle liksom være sparringpartner. Og så slo jeg ham. "Ja, du er meg en fin en, du skulle jo komme hit og hjelpe meg", sa han.

Oddvar husker godt at Helgeland kunne være temperamentsfull ved brettet.

- Ja, en gang kastet han brikkene når han tapte. "Elendig dritt", sa han og feide til dem. Men det

var bare et øyeblikk, det. Så var han like blid igjen.

Bjørn forteller at han kjente Arnfinn Helgeland godt.

- Så skulle han og jeg ta hengeparti. Og det verste han visste var å tape for meg. Og da tapte han. Han sa ikke morna en gang da han gikk, sier Bjørn og ler godt.

Samtidig mener han at det ikke var så veldig stor forskjell i spillestyrke mellom klubbmedlemmene.

- En kunne jo tape for hvem som helst, vet du. Det var ikke så stor forskjell.

Arild Gustavsen og John Dahlgren er to andre fra Sarpsborg-sjakken de husker godt.

- Dahlgren bodde på Opsund. Han var ikke av de beste spillerne, men han var morsom. Han var så vittig og kom stadig med noen "korn", sier Bjørn.

- Hvordan har miljøet i klubben vært?

- Det har vært bra hele tiden, er de enige om.

- Stort sett den gangen var vi en vennekrets som spilte sjakk.

De nevner Vid Birkic som en oppfinnsom og farlig spiller. Og Tormod Rangøy.

- Han var god. Det var artig når man klarte å slå ham. Han var en bra fotballspiller også, nevner Bjørn.

En annen spiller som var lei å få på fall, var Lloyd Lilleng.

- Han var ikke gamle gutten da han begynte i sjakkklubben. Han var ganske god, husker Oddvar.

Seriøs hobby

- Hva slags sjakkspiller er du, Bjørn?

- Jeg er litt uortodoks, kan jeg tenke meg. De visste aldri helt hvor de hadde meg. Og så var jeg vel oppfinnsom. Jeg kunne finne på både det ene og det andre. Og så har jeg aldri vært nervøs for å spille sjakk. Jeg var ikke sånn at jeg gruete meg for å spille mot den eller den, det var det samme hvem det var.

Det ble en "åpning som i gamledager" i det hyggelige kaffepartiet mellom Bjørn og Oddvar.

- Oddvar da? Er du mer kaféspiller?

- Nei, jeg vil ikke si det. Da jeg var yngre, tok jeg meg mer tid på partiene. Jeg spilte klassiske

åpninger som spansk og dronninggambit og kongegambit. Kongegambiten ser du jo nesten aldri lenger. Nå går det mest i siciliansk og sånt noe, svarer 87-åringen.

- Sjakken har vært en viktig hobby for dere?

- Ja, hele tida, svarer Bjørn kontant.

- Det har nok vært hobby nummer én for meg. Ja, en sparket jo litt fotball og sånn. Så spilte jeg postsjakk en del.

- Ja, men jeg hadde flere hobbyer, sier Oddvar, som nøler litt med å karakterisere sjakken som hobby nummer én. I hvert fall når det gjelder ungdomsårene.

- Til å begynne med var det jo friidretten i Ørnulf, sier han.

- Ja, jeg var også med der mens jeg gikk på skolen, skyter Bjørn inn.

Oddvar: - Og så var jeg i SIL. Og så i Sparta. Jeg drev med både fotball og friidrett. Men etter hvert ble det jo mer sjakk enn fotball og annen idrett.

Bjørn mener de gikk skikkelig inn for sjakken.

- Vi var jo ivrige og trente mye sjakk også. Jeg kjøpte meg åpningsbøker og hadde mange bøker som jeg senere ga bort til sjakkklubben.

- Ja, jeg lånte på biblioteket, sier Oddvar.

- Dere har lært sjakk på gamlemåten?

Bjørn: - Ja, ja, ja.

Oddvar: - Sånn som sjakken var før i tida, der vi hadde bøker som vi lærte av, sånn er jo ikke sjakken i dag, vet du.

Bjørn: - Nja, er det noe annerledes da ...

Oddvar: - Ja, de har jo gått mye bort fra de vanlige åpningene som vi spilte. Nå er det indisk og b5 eller noe sånt. Alt er lov!

Bjørn: - Men jeg tror ikke det er noe lettere å spille mot de gamle åpningene enn de nye.

- Dere er vel mer klassiske sjakkspillere?

Bjørn: - Ja.

Oddvar: - Men vi tar også opp det nye som har kommet i den senere tida.

Bjørn: - Men kongeindisk og sånt spilte jeg aldri. Og som hvit har jeg bestandig likt å åpne med bonde til e4. Hele tida.

Mens Oddvar har vekslet litt mellom e4 og d4.

At man på sett og vis går inn i en boble når man spiller sjakk, har de mange eksempler på. En liten historie morer Bjørn seg godt over den dag i dag:

- Bare for å vise hvor ivrige vi var. Jan (Forsberg) var mye hjemme hos både Oddvar og meg og spilte. Så sitter vi og spiller lynsjakk med klokke. Vi spilte matcher først til ti og sånn. Og jeg vet ikke hvor mange ganger han hadde vært hjemme hos meg. Så sier'n: Bjørn, har du toalett nede? Vi bodde jo i andre etasje, vet du. Så svarer jeg: Jeg hussærn'te! Vi gikk så opp i det.

Den historien humrer de begge godt av.

- Du sitter der og har ikke noen andre tanker oppe i huet, sier Bjørn.

- Er ikke det noe av det som er så deilig med sjakken da, at du kan koble helt ut alt annet?

Bjørn: - Ja, det er jo det.

Oddvar: - For meg er det jo, bortsett fra å se på idrett på tv, å koble av med sjakken.

Fredelig grensestrid

På grunn av familiære forpliktelser har det ikke vært så lett for Bjørn å få til å spille turneringer utenfor klubben.

- Jeg var aldri med på noe norgesmesterskap eller sånn. Jeg kunne vel ha tenkt meg det, men det har ikke vært mulig.

- Jeg har vært med på tre norgesmesterskap, sier Oddvar. Dessuten husker vi at han deltok i nordisk mesterskap for senior i Sarpsborg i 2019.

Men de to nestorene glemmer ikke at de har hatt gode forbindelser med andre klubber, ikke minst de på svenskesiden.

- Moss, Sarpsborg, Tanum og Strømstad holdt på en del år og spilte turnering en helg en gang i året, på forskjellige steder. Det var ordentlig moro, erindrer Bjørn.

Oddvar har en historie fra en av disse turneringene.

- Jeg husker borte i Tanum. Bjørn Minge spilte mot en svenske. Bjørn slo en springer. Han forklarte svensken at hvis du spiller slik, så taper du. Da tok svensken brettet og kastet i veggen. Han var så sur og sinna. Det tålte han ikke å høre, altså.

- Det største problemet vi har, det er oss sjæl

- Hvem har best score mellom dere da?

Bjørn: - Det blir vel hipp som happ.

Oddvar: - Jeg tror det er deg, jeg.

- Jeg håper det er meg, ler Bjørn.

- I selve turneringene dro vel kanskje jeg mest seieren i land, legger han til.

Og Oddvar er enig.

- Jeg kan være irritert over et dårlig trekk, men jeg har aldri vært sur når jeg taper, bedyrer Bjørn. Oddvar er også mest opptatt av alle de feilene han gjør på sjakkbrettet.

- Det som irriterer meg mest når jeg spiller sjakk, er at jeg gjør så mange dumme trekk som jeg ikke skulle ha gjort. Jeg vet hva jeg skal gjøre, likevel gjør jeg det motsatte, sier han hoderystende. Bjørn: - Ja, for det største problemet vi har, det er oss sjæl!

Oddvar: - Ja, du sier noe.

Ingen av dem har selvsagt noe tall på hvor mange partier de har spilt mot hverandre, i klubben og ellers.

- Det må være tusenvis, tror Oddvar.

Sånn er det når man har et langt sjakkliv sammen.

Noen historiske fakta tatt frem av Ole Kr. Førreisdahl:

I klubbens protokoller finner vi at en B. Andersen deltok i sin første turnering våren 1950. Denne B. Andersen havnet på delt sisteplass med ni tap og en seier. Seieren kom mot Bjørn Minge som senere ble både Norgesmester og Internasjonal Mester IM i postsjakk. Bjørn Andersen var bare 11 år i 1950, han er i 2025 meget sikker på at han ikke begynte å spille sjakk i Sarpsborg før etter at han var ferdig på skolen i 13-14 års alderen. På 1950-tallet ble det i flere år spilt en gutteklasse, fullstendige resultatlistene fra disse gutteklassene finnes ikke.

I Sarpsborg Arbeiderblad mandag 27. april 1959 kan vi i forbindelse med det som omtales som den ungarske stormesteren J. Szilagyi, dette må være den ungarske internasjonale mesteren György Szilágyi (1921-1992) lese følgende: «..... Etter 4,5 times spill var samtlige ferdige og det ble 20 seire, 5 remis og et tap på den gode ungareren. Den eneste som vant sitt parti var Bernt Pettersen, Sarpsborg. Det morsomste av alt var likevel de to unge sarpingene Jan Forsberg og Bjørn Andersen viste seg fra sin beste side og spilte remis mot stormesteren.»

Det som derimot er helt sikkert er at Bjørn Andersen har vunnet klubbmesterskapet i Sarpsborg Sjakkklubb tre ganger i 1976, 1983 og i 1988.

Følgende bilde sto publisert i Sarpsborg Arbeiderblad i forbindelse med klubbens 50 års dag i januar 1970.

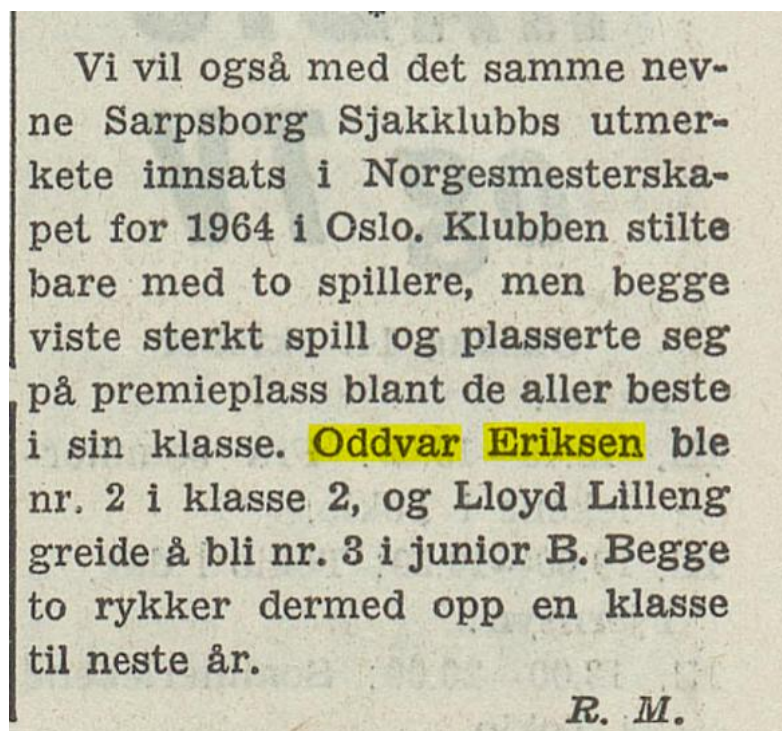

Styret i jubileumsåret: Fra venstre Nils Kristiansen, formannen Bjørn Andersen, Odd Navestad og Rolf Midtvåge.

Bjørn Andersen ble valgt til formann av Sarpsborg SK 27.9 1968. Bjørn ble gjenvalgt to ganger og satt som leder frem til 17.9 1971 da Rolf W. Tangen tok over som formann i Sarpsborg Sjakklubb. Bjørn var også kasserer i en periode 17.09 1976 til 16.12 1977. Bjørn ville bli kvitt dette vervet da han også var kasserer i en annen forrenning. På årsmøte i 1977 sa han med glimt i øyet «Det er veldig kjekt å være kasserer i to foreninger samtidig, hvis det mangler noe i den ene kassen tar jeg bare fra den andre kassen.», dermed ble det ikke gjenvalg som kasserer.

De første sikre resultatene til Oddvar Eriksen i klubbens protokoller finner vi i klasse B i høstturneringen i 1959. Oddvar tapte høsten 1959 åtte partier og greide en remis, klassen ble vunnet av Arild Gustavsen. I 1963 spilte Oddvar for Hvidsten Sjakklubb, den 17.12 1963 spilte han i kretskampen mellom Hvidsten og Moss remis mot Per Sondresen på andre bord. På første bord satt John Magnussen og Andreas Gulbrandsen som også spilte remis. Allerede i 1964 kjempet Oddvar i toppen av klubben. I vårturneringen i 1964, endte Oddvar på tredjeplass bak Nils Kristiansen og Bjørn Minge. I følge sjakkhistoriker Øystein Brekke har Oddvar Eriksen deltatt i landsturneringen i sjakk tre ganger, 1962 på Hamar, 1963 i Moss og i 1964 i Oslo.

I Sarpsborg Arbeiderblad fra 14.10 1964 kan man lese følgende:

I høstturneringen 1964 hadde Oddvar bare Nils Kristiansen foran seg. Oddvar mener å huske at han spilte en stikkamp mot Nils Kristiansen på 1960-tallet, dokumentasjon på dette finnes ikke i resultatprotokollene, men disse er ikke fullstendige i den tidsperioden. I klubbmesterskapet i Sarpsborg Sjakklubb 1971 var det nære, det var fire spillere som havnet på delt førsteplass, John Magnussen, Nils Kristiansen, Oddvar Eriksen og Svein Erik Kumle.

STOR TURNERING

1970 - 1971
BEST VÅR

1 John Magnussen	X	0	1	1/2	1/2	1	0	1	1	1	0	1	1/2	1/2	1	1	12 (88.25)		
2 Nils Kristiansen	1	X	0	1/2	1	0	0	1	1	1/2	1	1	1	1	1	0	12 (91.00)		
3 Oddvar Eriksen	0	1	X	1	1	1	1	0	0	1	1	1/2	1/2	1	1	1	12 (89.00)		
4 Svein E. Kule	1/2	1/2	0	X	1	1	1	1/2	0	0	1	1	1	1	1/2	1	12 (87.25)		
5 Arne Korsbussen	1/2	0	0	0	X	1	1/2	1/2	1/2	1	0	1	1	1/2	1/2	1	10		
6 Arne Iversen	0	1	0	0	0	X	0	1	1	0	1	1	1	1/2	1	1	9.5 (61.25)		
7 Bjørn Andersen	0	0	0	0	1/2	1	X	1/2	1	1	1	1/2	1	0	1	1	9.5 (60.25)		
8 John Dahlqvist	0	0	1	1/2	1/2	0	1/2	X	0	1	0	1	0	1	1	1	8.5		
9 Tomas Nikolayev	0	0	1	0	1/2	0	0	1	X	1	0	0	1/2	1	1	1	8		
10 Rolf Midtvege	0	1/2	0	1	0	1	0	0	0	X	1	0	1	0	1/2	1	7 (48.00)		
11 Ole Martinson	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	X	0	0	1	1	1	7 (44.00)		
12 Bjørn Minge	0	0	1/2	0	0	0	1/2	0	1	1	1	X	1	0	0	1	7 (43.75)		
13 Arne Finn Helgeland	1/2	0	1/2	0	1/2	0	0	1	1/2	0	1	0	X	1	0	0	6		
14 Rolf W. Tangen	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1	0	0	1	0	1	0	X	0	0	5.5		
15 Kjell S. Thoreby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1/2	0	0	1	1	1	X	5		
16 Jan Jensen	0	0	0	1/2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1/2	X	3	
17 Jan Martinson	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	X	2

20 spillere startet vid Birke 3 1/2 (8), Ludvig Madsen sen 0 (7),
Sverre Schansen 0 (1) trekk seg fra turneringen.

Istedenfor å spille stikkamp om klubbmestertittelen ble det avgjort at John Magnussen ble klubbmester på best kvalitet.

På bildet ser vi Oddvar Eriksen helt til høyre spille hurtigsjakk mot Arild Gustavsen i mai 1980. Ved siden av Oddvar sitter Øivind Johansen (i midten) og John Magnussen. Foto Rolf W. Tangen

Oddvar Eriksen satt som styremedlem i Sarpsborg Sjakklubb ett år fra 11.09 1964 til 10.09 1965.

I Rolf W. Tangen sin sjakkspalte i Sarpsborg Arbeiderblad 7. mai 1988 kan vi lese omtale om Bjørn sitt tredje klubbmesterskap.

Lichess.org

Lichess.org er et gratis sjakknettsted der Sarpsborg Sjakklubb regelmessig har små turneringer. Fredager kl. 2200 spilles en kort lynsjakkturnering. Torsdager og søndager kl. 2000 har vi i 5 år deltatt i Lichess Bundesliga. Det spilles lynsjakk i 100 minutter og summen av poeng til de beste på hvert lag legges sammen. Her kan alle være med. Mer informasjon finner man ved å søke opp Sarpsborg Sjakklubb på Lichess.org.

Så er det avgjort. Uten å røpe meden mine feiet Bjørn Andersen også igjennom sitt siste parti i årets klubbmesterskap i Sarpsborg Sjakklubb og tok dermed sitt andre mesterskap. Uhyre populært!

Det var Jan Forsberg som stilte opp med svart i det siste partiet til Bjørn, og også for Jan var partiet meget viktig. Han deltar nemlig i kampen om å unngå nedrykning, så de to vennene kjempet en drabelig dyst.

Ja, det var virkelig artig å se hvordan partiet utviklet seg, med sjanser og motsjanser. Men når så Bjørn får muligheten, slår han til med et vakkert offisersoffer og vinner på en verdig måte det avgjørende partiet. Selvfølgelig skal vi se avgjørelsen:

Siciliansk parti

Hvit: Bjørn Andersen

Svart: Jan Forsberg

1.e4,c5. 2.Sf3,Sc6. 3.d4,exd4. 4.Sxd4,Sf6. 5.Sc3,d6. 6.Lg5,a6.

Man har valgt det Sicilianske forsvar, som ofte gir et åpent og sjanserikt spill og hvor nok hvit har den beste vinststatistikken.

7.Dd2,Ld7. 8.Lxf6,gxf6.

Jan får i resten av partiet slite med at kongen forblir i sentrum på grunn av hullet som her oppstår på kongefløyen.

9.0-0-0,h5. 10.Kb1,Lh6.

11.De2,Se5. 12.Sf5,Lf8.

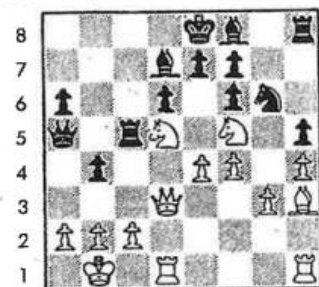
Et defensivt trekk som gir hvit initiativet.

13.f4,Sg6. 14.g3,Tc8.

15.Dd3,Tc5. 16.h4,Da5. 17.Lh3,b5. 18.Sd5,b4?

Svart satser på angrep mot den hvite kongestilling, men overser her hvilke muligheter han gir hvit:

Forsberg

Andersen

19.Sxd6+!!

Helt avgjørende og svart kunne faktisk gi opp. Springerofferet leder til stor materiell overvekt for hvit og svart finner snart ut at partiet er over.

19...exd6. 20.Sxf6+! Kd8.

21.Sxd7,Le7. 22.Sxc5,Dxc5.

23.Dxa6,Kc7. 24.Td5,Db6.

25.Dxb6,1-0.

Og dermed var Sarpsborgmesterskapet gått til malermestere.

SJAKK

7/5-1988 Ved Rolf W. Tangen

Sensasjonen et faktum!

ren fra Opsund. For Jan som i høst virkelig viste fin form, har det blitt endel i denne turneringen. Det gjenstår tre partier i klassen og partiet Mehran Emadipour - Jan Forsberg blir svært avgjørende for nedrykningen. For å ha sjanse til å beholde sin plass i klassen, bør Jan vinne dette partiet.

Foruten dette partiet gjenstår John Magnussen - Tormod Rangøy hvor Magnussen må vinne for å ha sjanser til å unngå nedrykning, mens et hengeparti mellom Minge og Rangøy nok er klar vinst for førstnevnte.

Stillingen:

1. Bjørn Andersen	10
2. Øivind Johansen	9
3. Freddy Aamodt	8
4. Arne Roger Simensen	7½
5. Bjørn Minge	6½
6. Ole Kr. Førreisdahl	6
6. Lars Sæther	6
8. Tormod Rangøy	5½/2
9. Mehran Emadipour	4½/1
10. John Magnussen	4½
10. Jan Forsberg	4½
12. Kjell Nilsen	3
13. Sigmund Lunde	2

Sistnevnte avsluttet for øvrig turneringen med sin første seier, over Tormod Rangøy. Mye tyder for øvrig på at de fem første plassene er besatt allerede, mens nedrykningen blir en spennende affære.

Fra de andre klassene nevner vi kort at Jan Roger Nøkleby er vinner av A-klassen, men her har Oddvar Eriksen fått fornyet sjanse til å rykke opp etter seier over Svein E. Kumle. Merkes bør vel også at Arne Iversen «lurte» spaltisten på det hele poeng med en fin springergaffel i tapt stilling, hvilket ga remis som resultat. Iversen endte dermed på 50% score i klassen som inneholder mange sterke navn.

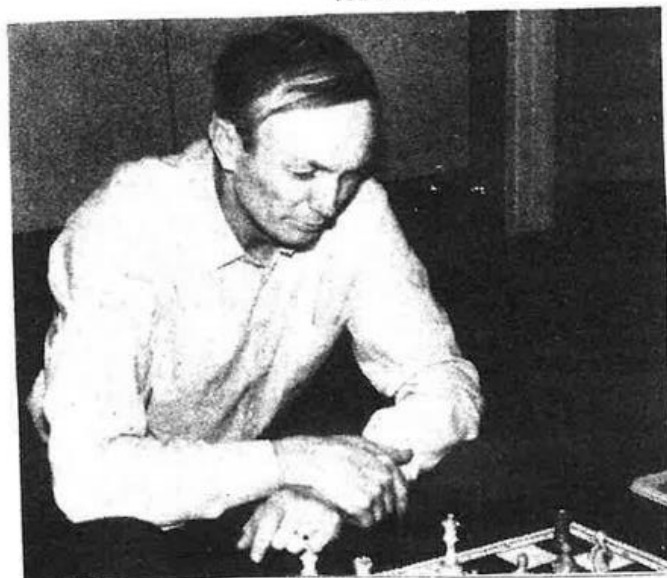
I klasse B kjemper Rolf Midtvåge en kamp for å bli ferdigspilt og han har fortsatt sjanse til klasseseier. C-klassen er avgjort og vinner ble nyervervede Kai Otto Johannesen.

Lynmesterskap neste fredag

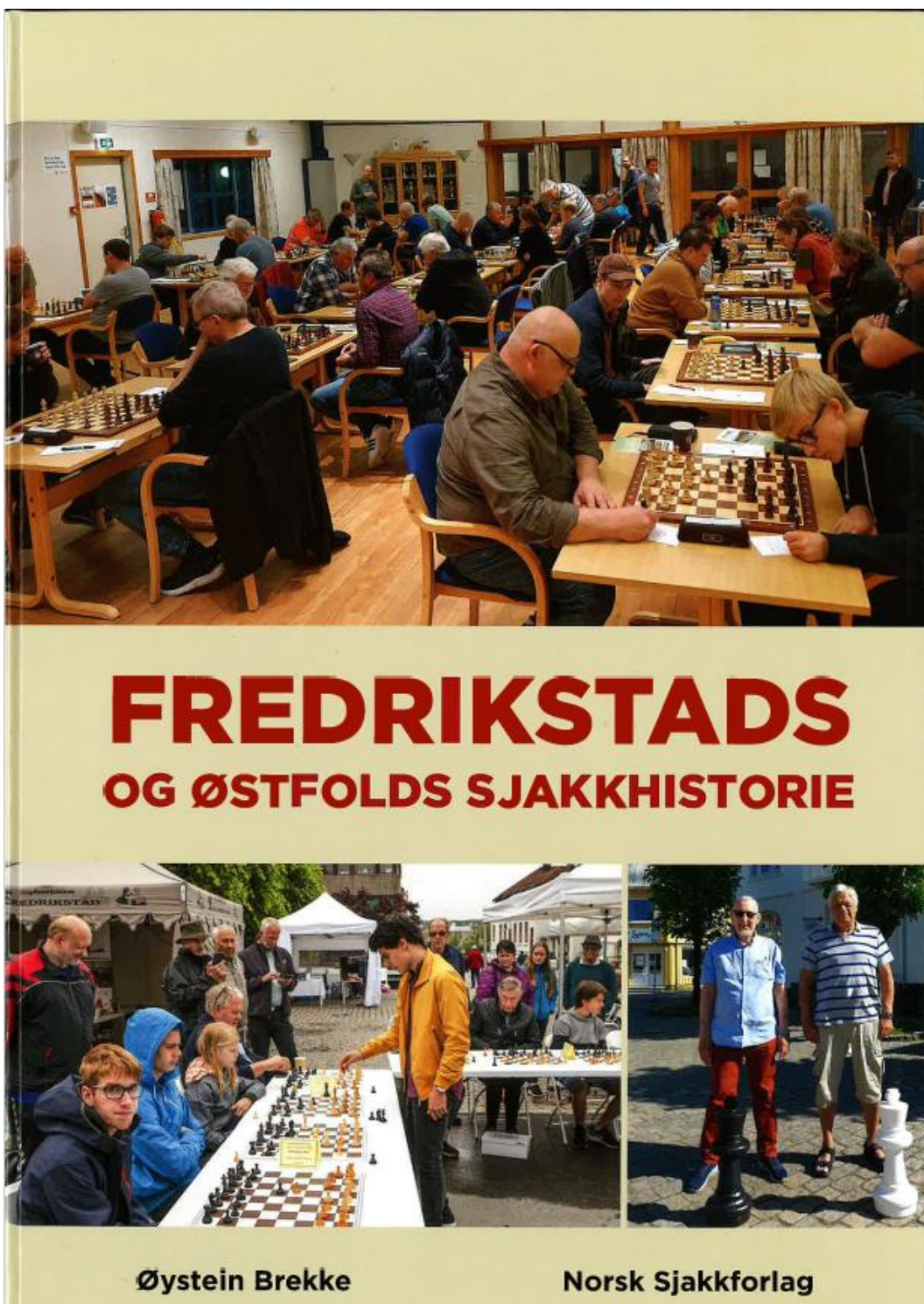
Sesongen ebber ut lokalt og neste fredag (den 13!!!) avsluttes det hele med lynsjakkmesterskap med «nogo attåt».

Men de lokale spillere legger ikke sjakken på hyllen av den grunn. Flere medlemmer har store planer om aktiv sjakk utover med NM i Asker i juli som det store clou. Dette kommer vi tilbake til.

Årets Sarpsborgmester i sjakk, Bjørn Andersen, i kjent positur ved brettet.

Ny sjakkbok om sjakk i Fredrikstad regionen og i Østfold Sjakkrets.

Øystein Brekke

Norsk Sjakkforlag

Takket være en gave fra Xhafe Berisha har klubben flere eksemplarer av boken. Kontakt Sigmund Lunde eller Ole Kr. Førreisdahl hvis du ønsker et eksemplar.

Kanskje du har noe å bidra med til
neste nummer som kanskje kommer
en gang i fremtiden?

Alle bidrag store som små til
Sarpsborg Sjakklubb tas i mot med en
stor takk.

Vipps nr. 105929

**Sarpsborg Sjakklubb spiller
i Pellygata 70 stort sett hver
fredag med unntak av i
sommerferien.**

**Fra kl. 1730 til 1830 er det
ofte sjakk for barn. Fra 1845
til sent er det sjakk for alle
uansett alder.**

Kontakt gjerne 974 973 78 hvis du har
spørsmål.